

Alboskolans likabehandlingsplan 4-6

Handlingsplan mot diskriminering och
annan kränkande behandling

Handlingsplanen gäller för förskoleklass, grundskola 1-9 och fritidshem

Läsåret 2019/2020

Uppdaterad 2019-11-05

Innehåll

Alboskolans vision och mål	3
För att vår vision ska bli verklighet måste:	3
Vi ska:.....	3
Så säger lagen	3
Definitioner.....	4
Diskriminering.....	4
Trakasserier och sexuella trakasserier.....	4
Kränkande behandling	4
Ansvarsfördelning i arbetet mot diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling.....	4
Det främjande arbetet på Alboskolan	5
Att förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling	6
Trygghetsgruppen	6
Handlingsplan för läsåret 2019/2020	7
Kartläggning av läsåret 2018/2019	7
Fokusområde och riktade aktiviteter under läsåret 2019/2020.....	7
Att upptäcka diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling.....	8
Vem ska man vända sig till?	8
Verktyg och arbetsformer.....	8
Rutiner för akuta och uppföljande åtgärder vid inträffade kränkningar	9
Upprättande och utvärdering av planen.....	10

Alboskolans vision och mål

Hur barn och elever blir sedda och bemötta har stor betydelse för deras utveckling. Mötet mellan vuxna och elever samt elever emellan, skall präglas av ömsesidig respekt. Vår vision är att Alboskolan ska vara en skola öppen för alla och där alla blir behandlade som individer på lika villkor. Alboskolan ska med andra ord vara en skola där förväntningarna sätts på individen utifrån dennes egna specifika förutsättningar. Skolans värdegrund handlar om att låta alla växa så mycket som möjligt och känna sig respekterad och litad på, att i och efter skolan känna att man där beretts plats att få vara den man är. I det dagliga främjande och förebyggande arbetet med värdegrunden utgår vi ifrån de sju diskrimineringsgrunderna enligt diskrimineringslagen. Alboskolan tar bestämt avstånd från alla former av diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling. Ingen skall behöva känna sig utsatt eller utanför. Arbetet med detta skall genomsyra hela verksamheten.

För att vår vision ska bli verklighet måste:

- alla vuxna i verksamheten, oavsett funktion, ta ett gemensamt ansvar för alla barn och elever på skolan
- den dagliga verksamheten utgå från varje barns egna förutsättningar och behov
- alla vuxna vara goda förebilder för barnen
- alla ta ansvar för att vår arbetsmiljö är trivsamt, ombonat och välskött
- vi hjälpa våra elever att söka bra lösningar i konflikter

Vi ska:

- skapa en trygg miljö och trygga relationer för både barn och vuxna som gör att vi kan utvecklas som människor och vågar dela med oss av det vi kan till varandra
- uppmuntra barn och elever att ge uttryck för sina åsikter och att respektera andras
- träna våra elever att utveckla och vårda sitt språk, att argumentera sakligt, att lyssna på och låta andra tala färdigt, samt att ge varandra uppmuntrande kommentarer
- arbeta för att barn och elever skall våga stå för och ta ansvar för sina handlingar
- ha kontinuerliga utvärderingar, bland annat genom klassråd och elevråd
- kontinuerligt utveckla vårt arbetssätt i avsikt att ge eleverna tillfällen och möjligheter till ökat inflytande och ansvarstagande för sina studier

Så säger lagen

Arbetet som skolan ska driva mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling regleras av lagstiftningen i skollagen och diskrimineringslagen. Arbetet styrs också av läroplanen, Lgr 11. Diskrimineringslagen förbjuder diskriminering av elever på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning samt ålder. Lagen säger också att skolan måste arbeta förebyggande för att diskriminering inte ska uppstå.

Skollagens 1 kapitel 5 § talar om att alla former av kränkande behandling aktivt ska motverkas. Om en elev upplever att han/hon blir kränkt i skolan, kan han/hon vända sig till BEO (Barn- och Elevombudet) som kan hjälpa eleven, bland annat genom att kräva skadestånd. BEO finns på Skolinspektionen. Skollagens 6 kapitel reglerar skolans skyldigheter att åtgärda kränkande behandling.

I Lgr 11 står skrivet att skolan måste motverka tendenser till diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling. Ingen ska utsättas för det i skolan. Det är skolans uppgift att bemöta främlingsfientlighet och intolerans med kunskap, öppen diskussion och aktiva insatser.

Definitioner

Diskriminering

Diskriminering innebär att en person missgynnas genom särbehandling på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, funktionsnedsättning eller ålder. Dessa är de sju diskrimineringsgrunderna enligt diskrimineringslagen som trädde i kraft den 1 januari 2009.

Trakasserier och sexuella trakasserier

Trakasserier är ett agerande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Sexuella trakasserier är ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet. Trakasserier kan vara att ge uttryck för förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar, med koppling till diskrimineringsgrunderna. Det kan exempelvis handla om skällsord eller utfrysning. Sexuella trakasserier kan vara att någon till exempel tafsar eller skickar bilder med sexuellt innehåll. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger och anspelningar eller jargong.

Kränkande behandling

Kränkande behandling innebär ett uppträdande som utan att ha samband med någon diskrimineringsgrund kränker någons värdighet.

Kränkningar kan vara:

- fysiska (t. ex att bli utsatt för slag och knuffar)
- verbala (t. ex att bli hotad, retad eller kallad fula ord)
- psykosociala (t. ex att bli utsatt för utfrysning, ryktesspridning)
- text- och bildburna (t. ex klotter, brev och lappar, e-post, SMS och MMS, sociala medier)

En kränkning kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande. Gemensamt för all kränkande behandling är att någon eller några kränker principen om alla människors lika värde.

Ansvarsfördelning i arbetet mot diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling

Rektor

Det är rektors ansvar att:

- all personal, elever och vårdnadshavare känner till att alla former av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling är förbjudna på skolan
- det bedrivs ett målinriktat arbete för att främja barns och elevers lika rättigheter, samt att motverka kränkande behandling och diskriminering eller trakasserier på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, funktionsnedsättning, ålder samt könsöverskridande identitet eller uttryck
- årligen upprätta och utvärdera Likabehandlingsplanen i samarbete med personal, elever och vårdnadshavare
- om skolan får kännedom om att kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering förekommer, anmäla detta till huvudmannen, som i sin tur är skyldig att skyndsamt utreda

omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden

Rektor ska även:

- se till att skolpersonal har ett gemensamt system för hur de dokumenterar anmäld eller upptäckt kränkande behandling, trakasserier och diskriminering och de åtgärder som vidtagits
- kontakta andra myndigheter vid behov

All personal på Alboskolan

Det är all skolpersonals ansvar att:

- följa skolans likabehandlingsplan
- ifrågasätta och reflektera över de normer och värderingar som han/hon förmedlar och sträva efter likabehandling
- se till att åtgärder vidtas omgående då kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering misstänks, anmäls eller upptäcks
- dokumentera misstänkt, anmäld eller upptäckt kränkande behandling, trakasserier och diskriminering och de åtgärder som vidtas
- bevaka att utredda fall av kränkande behandling, trakasserier och diskriminering, där den enskilda pedagogen eller annan personal är berörd, följs upp
- bemöta elever och kollegor på ett respektfullt sätt

Elever

Det är alla elevers gemensamma ansvar att:

- påtala kränkande behandling, trakasserier och diskriminering som förekommer på skolan
- bemöta elever, pedagoger och övrig personal på ett respektfullt sätt

Det främjande arbetet på Alboskolan

Syftet med det främjande arbetet på skolan är att förankra respekten för allas lika värde och att vi skall ha en skola där alla elever känner sig trygga och en miljö där man kan utvecklas. Det främjande arbetet ska finnas med som en naturlig del i det vardagliga arbetet och riktas mot alla. På Alboskolan arbetar vi hela tiden med att stärka trivsel, trygghet och gemenskap. Vi arbetar också främjande för att försöka motverka stress hos våra elever, bland annat genom att tydliggöra mål och erbjuda studiehjälp. Vi använder formativ bedömning vid respons på elevers arbeten och prestationer. Betyg och poäng som återkoppling ska minimeras. Nedan följer en beskrivning av det främjande arbetet på skolan för läsåret 2019/2020.

- För att öka barnens inflytande och delaktighet i skolans verksamhet hålls klassråd och elevråd där eleverna är med och utformar verksamheten, tydliga trivselregler skapas i samråd med eleverna.
- Vi arbetar aktivt med att lära känna alla elever i arbetslaget och att känna dem vid namn.
- Gemensamma aktiviteter som genomförs årligen för att stärka gruppgemenskapen.

Att förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

Grunden för det förebyggande arbetet mot diskriminering och annan kränkande behandling anser vi sker i mötet mellan människor. Därför menar vi att det är mycket viktigt att all personal, i den dagliga verksamheten, förmedlar skolans värdegrund i alla möten med skolans elever. Det är av yttersta vikt att både elever och deras vårdnadshavare görs delaktiga i det förebyggande arbetet mot diskriminering och annan kränkande behandling. Ett led i denna strävan är att samtliga elever och vårdnadshavare på Alboskolan skall känna till och ta del av skolans likabehandlingsplan och har ett ansvar för att denna följs samt vara delaktiga i utvärderingen och upprättandet av densamma. För att förankra likabehandlingsplanen hos alla följs planen nedan.

- Pedagogerna förklarar begreppen i likabehandlingsplanen för eleverna (finns även ett visuellt stöd för detta) och hur vi på skolan arbetar med att alla skall ha det bra. Klimatet i klassen följs upp fortlöpande.
- Likabehandlingsplanen tas upp och diskuteras på de första föräldramötena för året och vid behov.
- Vid varje terminsstart aktualiseras likabehandlingsplanen i varje personalgrupp. Rektor och chef ansvarar för att ett aktivt arbete med likabehandlingsplanen genomförs fortlöpande under året.

På Alboskolan skall alla känna sig trygga. Ingen skall bli utsatt för kränkningar. Vi skall snabbt upptäcka, ingripa och tillsätta åtgärder om detta ändå förekommer. Insatserna skall dokumenteras och följas upp. Vid arbetslagsmötena ägnas tid åt att uppmärksamma om diskriminering, trakasserier eller kränkningar förekommer. Detta sker fortlöpande hela läsåret.

Trygghetsgruppen

Skolan har en samordningsgrupp som vi kallar trygghetsgruppen. I gruppen ingår pedagoger och skolkurator. Trygghetsgruppen samordnar skolans arbete mot kränkningar och trakasserier. Exempel på trygghetsgruppens arbeten är att:

- ansvara för att följa upp och analysera lägesenkäter
- ansvara för en fungerande juniorvårdsorganisation
- delta i upprättande av likabehandlingsplan
- planerar fokusområde för likabehandlingsarbetet och tar fram material till arbetslagen som behandlar detta
- utreda, bedöma och följa upp åtgärder i specifika ärenden på individnivå där de vanliga insatserna inte är tillräckliga
- Anordna lektioner för klasser inom trygghetstema

Trygghetsgruppen på Alboskolan träffas regelbundet ca 1 timma varannan vecka för planering och utveckling av skolans arbete mot diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling. Trygghetsgruppens medlemmar lägger också tid på utredande, åtgärdande och uppföljande samtal i enskilda ärenden.

Juniorvärdar

Juniorvärdar är en verksamhet som bidrar till att främja trivsel och trygghet och förebygga trakasserier och kränkande behandling. Målet är att juniorvärdar ska vara en stark grupp med elever som kan påverka det sociala klimatet i skolan. En av juniorvärdens uppgifter är att

uppmärksamma om någon blir utsatt och i så fall meddela någon vuxen. En juniorvärd verkar också förebyggande och är delaktiga i det aktiva värdegrundsarbetet.

Rastvärdar

Kränkningar och trakasserier som förekommer på skolan mellan elever sker ofta på raster. Vi på Alboskolan har ett schemalagt rastvärdssystem. Personalen erbjuder rastaktiviteter på morgonrasterna och på lunchrasterna finns, förutom rastvärdar, även elever som fritidspersonalen har utbildat till Juniorvärdar.

Handlingsplan för läsåret 2019/2020

Handlingsplanen grundas i utvärdering av åtgärderna under läsåret 2018/2019. Utvärderingen har skett genom diskussion i arbetslag och analys av enkäter.

Kartläggning av läsåret 2018/2019

Under läsåret har skolan kartlagt elevernas upplevelse av trivsel och trygghet på olika sätt. Dels har vi använt den regiongemensamma enkät som GR genomför men kartläggningen sker också bland annat genom olika former av samtal med elever och föräldrar och analys av kränkingsärenden.

De slutsatser man kan dra efter sammanställning och analys av vår kartläggning är att våra elever trivs bra i skolan och i sina klasser. De känner sig också trygga och de allra flesta säger att de vet vad de ska göra och vem de ska vända sig till om något händer.

Utöver frågor om trivsel och trygghet i GR-enkäten får eleverna i årskurs 4-6 svara på om man blir behandlad på ett bra sätt oavsett kön, religion, sexuell läggning, ursprung/kultur och psykisk- eller fysisk funktionsnedsättning. Resultaten visar att en relativt stor andel elever upplever att tjejer och killar inte blir lika behandlade och detta har vi även sett i de senaste årens kartläggningar.

Som nämndes ovan analyserar vi också de kränkingsärenden som har uppstått under läsåret för att kunna se mönster som vi sedan kan fokusera på i vårt förebyggande arbete. Vi ser att många av våra kränkingsärenden handlar om verbala kränkningar och att det har använts ett oacceptabelt språk.

Under de senaste åren har skolan uppmärksammat problematiken kring trygghet på nätet. Många av de kränkingsärenden som vi arbetar med har haft koppling till sociala medier på olika sätt som sedan fått efterverkningar på skolan. Vi har därför valt att under kommande läsår arbeta med språkbruk och attityder samt trygghet och säkerhet på nätet som fokusområde för likabehandlingsarbetet.

Trygghetsgruppen kommer att plocka ut olika aktiviteter för respektive fokusområde som man ska arbeta med under läsåret. Juniorvärdarna kommer också att involveras i arbetet med detta på olika sätt. Därutöver kommer också all personal ägna tid på någon studiedag under läsåret för att fördjupa sig i ämnet.

Fokusområde och riktade aktiviteter under läsåret 2019/2020

Språkbruk och attityder

Mål: Att bedriva ett förebyggande arbete för att främja ett gott beteende gällande attityder, språkbruk och könsroller.

Aktiviteter:

- Trygghetsgruppen tillsammans med EHT kommer att ta fram ett utbildningspaket med lektionsupplägg som ska genomföras under läsåret.
- Juniorvårdarna kommer att på olika sätt involveras i arbetet med dessa fokusområden.
- All personal kommer få möjlighet till fördjupning och förkovring i ämnet på någon studiedag under läsåret, till exempel genom föreläsning eller workshops.

Trygghet på nätet

Mål: Att eleverna blir utbildade i nätsäkerhet, känner sig trygga på nätet och får verktyg för att hantera nätkränkningar. Att bedriva ett förebyggande arbete för att främja ett gott beteende och positivt nät klimat, till exempel gällande språkbruk och könsroller.

Aktiviteter:

- Trygghetsgruppen tillsammans med EHT kommer att ta fram ett utbildningspaket med lektionsupplägg som ska genomföras under läsåret.
- All personal kommer få möjlighet till fördjupning och förkovring i ämnet på en studiedag under läsåret, till exempel genom föreläsning eller workshops.
- Om möjligheten ges kommer även vårdnadshavare att bjudas in till kvällsaktivitet inom ämnet.

Aktiviteterna följs upp kontinuerligt under läsåret genom bland annat klassföreståndartid, mentorsamtal, arbetslagskonferenser, trygghetsgruppsmöten, kamratstödjarmöten och utvärderingsdagar.

Att upptäcka diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling

Vi på Alboskolan anser att vi, för att kunna upptäcka diskriminering och annan kränkande behandling, måste sträva efter en god arbetsmiljö med ett varmt och öppet klimat. Det skall finnas tillit mellan elever, personal och vårdnadshavare. Pedagogerna har en mycket viktig funktion när det gäller att fånga upp signaler i klassrumsmiljön. All personal skall rapportera allt som kan uppfattas som diskriminering och annan kränkande behandling. Om det bara är elever inblandade har först och främst elevernas klassföreståndare ansvar för att saken utreds. I de fall då personal är inblandad i diskriminering och kränkande behandling skall personalens chef ansvara för att saken utreds.

Vem ska man vända sig till?

Det är mycket viktigt att skolans elever och deras vårdnadshavare vet till vem man kan vända sig då man blivit utsatt för eller sett någon bli utsatt för diskriminering och annan kränkande behandling. Därför är det mycket viktigt att klassläraren går igenom Alboskolans likabehandlingsplan för elever och informerar vårdnadshavare om att planen finns på hemsidan under föräldramöten. Ett första steg i den händelse man blivit utsatt för eller upptäckt diskriminering och annan kränkande behandling är att ta kontakt med pedagog eller klasslärare. Man kan också vända sig till någon i elevhälsan, Alboskolans skolledning eller verksamhetschef.

Verktyg och arbetsformer

På Alboskolan använder vi oss av bland annat följande verktyg och arbetsformer för att upptäcka diskriminering och annan kränkande behandling:

- Rastvårdar/rastvakter
- Hälsosamtal med skolsköterska

- Mentorssamtal/samtal med klasslärare
- Trygghetsgruppen
- Juniorvärdar
- Elevsamtal med elevhälsopersonal
- Utvecklingssamtal
- Trivsel och trygghetsenkäter

Rutiner för akuta och uppföljande åtgärder vid inträffade kränkningar

Åtgärder vid trakasserier eller annan form av kränkande behandling

Nedanstående arbetsgång är en riktlinje och variationer kan förekomma. Anmälan och uppföljning av misstanke om kränkande behandling sker via kommunens digitala tjänst för detta.

1. Personal som får kännedom om någon form av kränkande behandling samlar information och dokumenterar händelsen via kommunens digitala tjänst. Upptäckaren informerar därefter Klassläraren. Klassläraren ansvarar för att omgående fortsätta utreda händelsen.
2. Klassläraren talar med den som utsatts för kränkningen för att klargöra vad som hänt och om det har hänt tidigare samt förklarar att kränkningar inte får förekomma och att skolan nu kommer att vidta åtgärder. Klassläraren bestämmer en tid för uppföljning ca en vecka senare, men klargör även att eleven genast ska komma till klassläraren/annan vuxen om något händer innan dess. Klassläraren talar sedan med den/de som utfört kränkningen, om flera personer deltagit talar de vuxna med dem en och en. Förklara att kränkningar inte accepteras och inte heller får förekomma enligt lag, och att de genast ska upphöra. Gör upp en plan för hur detta ska gå till. Bestäm en tid för uppföljning ca en vecka senare. Klassläraren kontaktar inblandade elevers vårdnadshavare och berättar om vad som hänt och vad som nu beslutats.
3. Klassläraren och upptäckaren dokumenterar allt som har gjorts i den kommunala digitala tjänsten. Detta ska ske senast en vecka efter händelsen (helst samma dag).
4. Klassläraren tar upp händelsen i arbetslaget så att berörd personal kan vara uppmärksamma på om kränkningarna fortsätter.
5. Uppföljande samtal hålls enligt planering i steg 2 ca 1-2 veckor efter händelsen. Dokumentationen sker i kommunens digitala tjänst. Huvudmannen och rektorn meddelas samtidigt genom den digitala tjänsten. Klassläraren kontaktar också vårdnadshavarna för att informera om hur det har gått. Eleverna hålls även fortsättningsvis under uppsikt.

Kränkningar eller trakasserier som inte upphör

1. Klassläraren och trygghetsgruppen har ansvar att följa upp kränkningar som ej upphör. Dokumentation kring ärendet lämnas över till trygghetsgruppen och rektor informeras. Trygghetsgruppen har samtal med de inblandade eleverna och kontaktar vårdnadshavare för samarbete.
2. Om trygghetsgruppen bedömer att kränkningarna inte upphör lämnas dokumentation och information till EHT. EHT kallar de elever som utfört kränkningen tillsammans med

vårdnadshavarna till samtal. En handlingsplan upprättas för att komma till rätta med problemet. Samtalet dokumenteras.

3. Handlingsplanen följs upp utifrån tidigare protokoll då ett nytt samtal med elev, vårdnadshavare, rektor och EHT-personal sker. Även detta samtal dokumenteras.
4. Om kränkningarna eller trakasserier ändå inte upphört vidtas ytterligare åtgärder enligt skollagen, kap 5. Eventuellt sker även kontakt med andra myndigheter som socialtjänst eller polis. Rektor meddelar huvudman.

Brottsliga handlingar konsulteras hos närmaste polismyndighet och skolan avgör därefter om polisanmälan skall ske.

Om en vuxen utsätter en elev för diskriminering, trakasserier eller annan form av kränkande behandling på Alboskolan följs nedanstående plan

1. Händelsen anmäls till rektor. Om det är rektor som kränkt eller diskriminerat anmäls händelsen istället till verksamhetschef.
2. Berörd personal och vårdnadshavare informeras.
3. Huvudmannen utreder, åtgärdar och följer upp ärendet. Dokumentation görs av huvudmannen.
4. Rektor följer upp ärendet med eleven och hans/hennes vårdnadshavare. Dokumenterar och meddelar verksamhetschef.
5. Rektor träffar regelbundet den personal som kränkt eleven och samtalar om hur undervisningen med berörd elev fungerar.
6. Om åtgärderna inte är tillräckliga tas kontakt med rektors chef. Eleven kan även vända sig till Barn- och elevombudsmannen (www.skolinspektionen.se/BEO).

Upprättande och utvärdering av planen

Likabehandlingsplanen skall vara ett verksamt redskap under hela läsåret och ge ett gott stöd i arbetet mot diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling. Alboskolan fortsätter hela tiden att utveckla arbetet med detta. I slutet av läsåret utvärderas alltid likabehandlingsplanen och arbetet med fokusområdet. Detta sker i arbetslag och i trygghetsgruppen tillsammans med rektorer. En ny likabehandlingsplan upprättas sedan som bygger på den kartläggning som gjorts av elevernas trivsel och trygghet. I samband med läsårets start presenteras den nya likabehandlingsplanen för samtlig personal, elever och vårdnadshavare.

Information, frågor eller anmälan kan göras till:

Rektor: Magdalena Claesén, tel: 0303-703522. Det går också bra att kontakta verksamhetschef grundskola eller någon i elevhälsan. Kontaktuppgifter finns via Ale kommuns kontaktcenter, telefon: 0303-703000.

Om du inte får den hjälp du önskar kan du vända dig till Barn- och elevombudet på skolinspektionen, telefon: 08-586 080 00, e-post: beo@skolinspektionen.se